

ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ТА СТУДЕНТІВ КОМПЛЕКСНОЇ ПРОГРАМИ НАДАННЯ ДОПОМОГИ ЛЮДЯМ, ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ

©О. П. Венгер, Т. І. Іваніцька, Ю. І. Мисула, О. Є. Смашна, Л. М. Сас, В. С. Білоус,
О. О. Люта, Т. П. Гусева, М. Є. Коваль, В. О. Пастушак

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

РЕЗЮМЕ. Внаслідок повномасштабного вторгнення росії в Україну виникла необхідність удосконалити навички роботи спеціалістів, підготувати нові кваліфіковані кадри, розробити програми та методичний інструментарій, аби забезпечити якісну та доступну допомогу у сфері охорони психічного здоров'я для людей, що постраждали внаслідок воєнних дій.

Мета – удосконалити навчальні програми підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Психіатрія» та студентів, враховуючи воєнний стан та необхідність надавати психіатричну, психотерапевтичну та психологічну допомогу внутрішньо переміщеним особам (ВПО), військовослужбовцям ЗСУ та людям, які пережили травматичні події.

Матеріал і методи. Протягом дослідження нами було опитано 537 осіб, з них 379 внутрішньо переміщених та 158 військовослужбовців ЗСУ. Для проведення дослідження та оптимізації отриманих результатів нами було використано психометричні шкали, психопатологічний, патодіагностичний, клініко-діагностичний, бібліографічний методи та метод структурно-логічного аналізу. Методичною основою дослідження став системний підхід.

Результати. У ході проведеного обстеження внутрішньо переміщених осіб та військовослужбовців ми виявили значну потребу фахової допомоги у сфері психічного здоров'я. Оскільки прогностично ця проблема щороку набуватиме актуальності та поширеності, виникла необхідність удосконалити навчальні програми лікарів-інтернів за спеціальністю «Психіатрія». Дані впровадження включають усі необхідні навички для роботи з даною цільовою групою людей і можуть слугувати прикладом для удосконалення навчальних програм для студентів, що навчаються на кафедрі.

Висновки. Запроваджена програма та проведені обстеження активно сприяють розвитку клінічного мислення майбутнього лікаря, дають необхідні знання, алгоритми дій, тренують оперативню діяти у критичній ситуації та надавати якісну психіатричну допомогу ВПО та військовослужбовцям ЗСУ. Вивчення таких тем, як гостра реакція на стрес, розлади адаптації, посттравматичний стресовий розлад, є особливо актуальними для студентів, тому важливо додати до програми предмета «Психіатрія та наркологія» додаткові години для вивчення проблем і методів боротьби з ними.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інтерни; студенти; психіатрична допомога; внутрішньо переміщені особи; військовослужбовці.

Вступ. Протягом усієї історії люди завжди зазнавали впливу травматичних подій, залучаючись до військових конфліктів. Двадцять перше століття не стало винятком. Воно розпочалося із періоду насильства та страху, коли різні прошарки населення по всьому світу були свідками соціально-політичних і збройних конфліктів, громадянських війн, територіальних суперечок і кримінальних злочинів. Слід зазначити, що тільки нині 67 країн беруть участь у військових конфліктах. Враховуючи, що в багатьох країнах ризик розвитку гострої реакції на стрес, порушення адаптації та посттравматичного стресового розладу (ПТСР) внаслідок перебування в зоні бойових дій є вкрай високим, тому критичний аналіз ефективності різних підходів до лікування цього стану залишається наразі надзвичайно актуальним.

Сучасне становище українського суспільства формує особливий запит до психологічної науки і практики. Внаслідок надзвичайних подій, які відбуваються в Україні після повномасштабного вторгнення росії, гостро постала потреба у соціально-психологічній підтримці, психіатричному

консультуванні та супроводі цілих соціальних груп (внутрішньо переміщених осіб, військовослужбовців ЗСУ і тих, які пережили травматичні події), а також у психологічній допомозі окремим людям, зокрема дітям, дорослим, родинам. Одночасно стала очевидною необхідність методологічного і методичного забезпечення цієї роботи: удосконалення навичок роботи спеціалістів, підготовка нових кваліфікованих кадрів, розроблення програм та методичного інструментарію для окремих її напрямів, підготовки методичних та навчальних посібників тощо, аби забезпечити якіснішу та доступнішу допомогу у сфері охорони психічного здоров'я.

Мета – систематизувати та удосконалити навчальні програми та практичні матеріали підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Психіатрія» та студентів, що навчаються на кафедрі психіатрії, наркології та медичної психології Тернопільського національного медичного університету імені Івана Горбачевського, враховуючи воєнний стан та необхідність надавати психіатричну, психотерапевтичну та психологічну допомогу внутрішньо перемі-

Огляди літератури, **оригінальні дослідження**, погляд на проблему, випадок з практики, короткі повідомлення щеним особам (ВПО), військовослужбовцям ЗСУ та людям, які пережили травматичні події.

Матеріал і методи дослідження. Протягом дослідження нами було опитано 537 осіб: 379 внутрішньо переміщених осіб та 158 військовослужбовців ЗСУ. Для дослідження та оптимізації отриманих результатів нами було використано шкалу Гамільтона для оцінки депресії (HAM-D), шкалу Гамільтона для оцінки тривоги (HAM-A), шкалу Монтгомері-Асберга для оцінки депресії (MADRS), опитувальник якості життя Чабана, шкалу індексу якості сну (ISI), шкалу депресії, тривоги і стресу (DASS-21) та Міссісіпську шкалу для оцінки посттравматичних реакцій (військовий варіант). У ході виконання дослідження використано психопатологічний, патодіагностичний, клініко-діагностичний, бібліографічний методи та метод структурно-логічного аналізу. Методичною основою дослідження став системний підхід.

Результати й обговорення. Якісна фахова організація надання психіатричної, психотерапевтичної та психологічної допомоги для ВПО і військовослужбовців ЗСУ є однією з найактуальніших проблем медичної сфери в Україні. Служби охорони психічного здоров'я повинні забезпечувати своєчасний доступ до невідкладної та планової психіатричної допомоги пацієнтам, які переживають кризу ментального здоров'я або перебувають у стані, що вимагає госпіталізації. Саме тому при підготовці майбутніх лікарів важливо акцентувати увагу на освоєнні навичок роботи з пацієнтами, що пережили сильний стрес або травматичну подію, навчати якісно діагностувати психічні відхилення та використовувати необхідні алгоритми лікування й відновлення стану пацієнта [1].

У зв'язку з воєнними діями та їхніми наслідками у майбутньому виникла надзвичайна потреба розширити знання майбутніх лікарів про діагностику та надання допомоги людям, що пережили важку стресову чи травматичну подію. Тому ми пропонуємо ввести в програму для студентів медичного та стоматологічного факультетів, а також лікарів-інтернів додаткові години до курсу «Психіатрія та наркологія» для прицільного вивчення гострих реакцій на стрес, бойового стресу, посттравматичного стресового розладу [2]. У рамках таких занять пропонуємо запровадити роботу з сучасними клінічними протоколами діагностики та лікування даних станів, ввести тренінги для оволодіння скринінговими психометричними шкалами та додати години для роботи з психотерапевтичними методами і техніками, які дозволяють легко і якісно виходити з гострих станів психіки [3].

Коллективом кафедри запроваджена ця ініціатива у роботі з лікарями-інтернами. Для майбутніх психіатрів викладачами кафедри психіатрії,

наркології та медичної психології Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського були проведені заняття, прочитані лекції та організовані тренінги з комунікації та навичок надання психологічної корекції для внутрішньо переміщених осіб та військовослужбовців ЗСУ. Після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, інтерни, які навчаються на базі кафедри, почали активно залучатися до надання психіатричної допомоги постраждалим.

З березня інтерни долучилися до консультування внутрішньо переміщених осіб. Зокрема, було обстежено понад 379 осіб, в тому числі діти та люди похилого віку. Обстеження відбувалося у форматі співбесіди та тестування за допомогою психометричних шкал (шкали Гамільтона для оцінки депресії (HAM-D), шкали Гамільтона для оцінки тривоги (HAM-A), шкали Монтгомері-Асберга для оцінки депресії (MADRS), опитувальника якості життя Чабана, шкала індексу якості сну (ISI)), для оцінки психічного стану та вибору подальшої стратегії роботи. Після консультування лікарі-інтерни допомагали інтерпретувати результати об'єктивних методів оцінювання психоемоційного стану та брали участь у колективному розборі та вставленні діагнозів для внутрішньо переміщених осіб, які потребували додаткового психіатричного обстеження та лікування.

Лікарі-інтерни неодноразово долучалися до проведення психоосвітньої роботи для внутрішньо переміщених осіб (в тому числі у відділеннях лікарні), зокрема проводили психологічні бесіди та тренінги, у яких ділилися ефективними техніками та методиками для боротьби з гострими психічними станами, пояснювали основні правила спілкування з дітьми та людьми похилого віку під час повітряної тривоги та ракетного обстрілу.

Під час роботи з пораненими військовослужбовцями, які проходять лікування в медичних закладах Тернополя та області, лікарі-інтерни проявили особливу активність. Зокрема, спільно з працівниками кафедри відвідували поранених, допомагали проводити скринінг психічного стану за об'єктивними шкалами (шкала депресії, тривоги і стресу (DASS-21) та Міссісіпська шкала для оцінки посттравматичних реакцій (військовий варіант)). Загалом було проведене обстеження 158 осіб. При необхідності лікарі-інтерни долучалися до психокорекційної роботи, проведення психологічних бесід, навчання технік релаксації та заземлення, організації групових психотерапевтичних сеансів. Для військовослужбовців, які потребували додаткового медикаментозного лікування психотропними засобами, було проведено обговорення стану та призначено рекомендації; до процесу також долучалися лікарі-інтерни.

Огляди літератури, оригінальні дослідження, погляд на проблему, випадок з практики, короткі повідомлення

Отримані результати проведених досліджень для різних категорій населення дали можливість вивчити особливості обстеження та лікування, які були запроваджені у роботі з лікарями-інтернами.

Внутрішньо переміщені особи та військово-службовці, які перебували у важкому ментальному стані та потребували додаткових психіатричних втручань, були госпіталізовані у відділення Тернопільської обласної клінічної психоневрологічної лікарні. Важливою умовою перебування таких пацієнтів у психіатричному стаціонарі на сьогодні є те, що процес лікування не обмежується лише прийманням медикаментів, а більшою мірою постійною роботою з ними у плані відновлення соціальної активності, набуття або відновлення навичок самостійного життя, психотерапії у різних її видах [4]. Тому в рамках такої діяльності лікарі-інтерни здобувають безцінний досвід роботи в плані психологічної реабілітації психічно хворих, що неодмінно допоможе їм в їхній майбутній практиці, а саме:

Лікарі-інтерни під контролем викладачів кафедри розробляють програми реабілітації та допомагають пацієнтам вчитися доглядати за собою, заохочують їх до читання, малювання чи інших видів активності.

Будучи залученими в процес реабілітації пацієнтів, інтерни під контролем викладача визначають і обирають, які види діяльності необхідні пацієнту, проводять з ним відповідну роботу. Набір цих активностей підбирається індивідуально для пацієнта і покликаний забезпечити якнайкращий результат у плані відновлення якості життя саме для нього.

Пацієнти активно залучаються до психотерапевтичної роботи, зокрема інтерни під контролем викладачів проводять для пацієнтів відділень групові психокорекційні сесії, сеанси ароматерапії, супроводжують пацієнтів на прогулянки, залучаючи до різних видів діяльності.

Особлива увага приділяється внутрішньо переміщеним особам та військовослужбовцям, які висловлюють активні суїцидальні думки. Лікарі-інтерни під керівництвом викладачів кафедри та лікуючих лікарів даних пацієнтів долучаються до психокорекційної роботи.

Очевидно, що для забезпечення великого об'єму комплексного лікування при воєнному стані необхідні зусилля цілої команди спеціалістів, саме тому участь лікарів-інтернів є досить важливою. Так, у процесі лікування одного пацієнта, який перебуває на стаціонарному лікуванні, бере участь мультидисциплінарна бригада: лікуючий лікар, який відповідає за призначення фармакологічних засобів та контроль медичного стану пацієнта, спеціаліст із догляду, який відповідає за розпорядок

дня пацієнта, займає його різними видами роботи, та команда психотерапевтів і психологів, які проводять як індивідуальні, так і групові заняття, арттерапію, займаються психоосвітньою роботою тощо. У процесі роботи інтерни мають змогу оволодіти і цими навичками, що є надзвичайно важливо, адже у майбутньому вони зможуть демонструвати ці вміння в своїй повсякденній праці вже на робочому місці [5].

Одним із методів впровадження в роботу є залучення інтернів до психоосвітньої роботи. Протягом березня викладачі кафедри провели для майбутніх психіатрів ряд лекцій, присвячених стресу, гострим стресовим реакціям, посттравматичному стресовому розладу та методам їхньої корекції та лікування. Після прослуховування лекцій та їхнього обговорення лікарі-інтерни активно долучилися до організації та проведення навчальних тренінгів для студентів в онлайн форматі. Теми були спільно обговорені та обрані відповідно до сучасних запитів суспільства. Зокрема, протягом двох місяців було прочитано п'ять лекцій на такі теми: «Нейрофізіологічна природа стресу. Невідкладна допомога при гострій реакції на стрес», «Контроль і поведінка військовослужбовців у стані бойового стресу», «Як комунікувати в умовах війни з військовими, внутрішньо переміщеними особами, постраждалими», «Психотерапія воєнного часу», «Війна: найпоширеніші питання і відповіді». Загалом тренінги вже відвідало понад 150 студентів. Даний тип роботи особливо актуальний для інтернів, як майбутніх спеціалістів, адже дозволяє їм глибше оволодіти вказаними темами, розвинути організаторські, комунікативні та ораторські здібності.

Залученість інтернів до активної психоосвітньої та науково-дослідної діяльності формує у них навички самостійної роботи та планування своєї діяльності, заохочує до самоосвіти як у професійному, так і в особистісному аспектах. Інтерни-психіатри активно відвідують студентський науковий гурток, проводять наукові дослідження, цікавляться найсучаснішою інформацією зі світової психіатрії, доносять до студентів важливу інформацію про цікаві актуальні новинки у сфері психіатрії [6]. Заняття на гуртку дозволяють відступити від традиційного навчального плану, що заохочує лікарів-інтернів більш активно до них готуватися. У контексті війни росії проти України, теми на гуртку підібрані таким чином, щоб допомогти інтернам та студентам отримати обширні знання про психологічну, психотерапевтичну і психіатричну допомогу постраждалим. Студентам та лікарям-інтернам, які проявляють особливі успіхи у науковій сфері, викладачі кафедри рекомендують оприлюднювати результати своїх робіт у журналах, газетах та на тематичних конференціях.

Огляди літератури, **оригінальні дослідження**, погляд на проблему, випадок з практики, короткі повідомлення

У зв'язку з тим, що кількість психічних захворювань, пов'язаних з війною, з часом буде лише зростати, лікарям-інтернам запропоновано пройти фахові навчання з оволодіння різними методами психотерапії, зокрема когнітивно-поведінкової, сугестивної та травмофокусованої психотерапії, а також методу EMDR, які будуть особливо актуальними для реабілітації та ресоціалізації внутрішньо переміщених осіб та військовослужбовців. Викладачі кафедри активно долучаються до ознайомлення інтернів з даними напрямками.

Приєднуючись до кваліфікованих консультативних оглядів, надаючи на волонтерських засадах психологічну допомогу населенню, лікарі-інтерни під контролем працівників кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського вирішують широкий спектр завдань: забезпечують супровід постраждалих під час воєнних протистоянь; працюють з групами внутрішньо переміщених осіб; проводять комплекс психологічних і соціальних заходів, спрямованих на профілактику і реабілітаційну роботу з військовослужбовцями; здійснюють консультативно-психологічну, психокорекційну, психотерапевтичну, роботу з дітьми, дорослими, сім'ями; здійснюють профілактику травматизації та емоційного вигорання, проводять відповідні групи для волонтерів-психологів та представників інших професій; здійснюють навчально-методичну роботу [7, 8]. Упроваджені на кафедрі психіатрії, наркології та медичної психології програми підготовки активно сприяють розвитку клінічного мислення майбутнього лікаря-інтерна, дають необхідні знання, алгоритми дій, тренують оперативно діяти у критичній ситуації та надавати якісну психіатричну допомогу для ВПО та військовослужбовців ЗСУ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аспекти впровадження в навчальний процес елективного курсу «Допомога пацієнтам із посттравматичним стресовим розладом» / С. І. Шкробот, О. П. Венгер, О. Є. Свашна [та ін.] // Актуальні питання якості медичної освіти : матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Тернопіль, 12–13 травня 2016 р.). – Тернопіль, 2016. – С. 196–198.

2. Важливість формування особистості студента у вищому навчальному закладі / С. І. Шкробот, О. П. Венгер, О. Є. Свашна [та ін.] // Реалізація Закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України : матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю, присвяченої пам'яті ректора, члена-кореспондента НАМН України, професо-

ра Леоніда Якимовича Ковальчука (Тернопіль, 21–2 травня 2015 р.). – Тернопіль : ТДМУ, 2015. – С. 253–254.

3. Венгер О. П. Дезадаптація в соціумі як наслідок участі в конфліктних ситуаціях / О. П. Венгер, Л. М. Сас // Здобутки клінічної та експериментальної медицини : збірник матеріалів підсумкової LIX науково-практичної конференції (Тернопіль, 15 червня 2016 р.). – Тернопіль : ТДМУ, 2016. – С. 49–51.

4. Венгер О. П. Окремі аспекти проблеми психічних розладів унаслідок екстремальних ситуацій / О. П. Венгер // Вісник наукових досліджень. – 2015. – № 4 (77). – С. 57–58.

5. Сучасний стан та перспективи підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Психіатрія» / О. П. Вен-

Огляди літератури, **оригінальні дослідження**, погляд на проблему, випадок з практики, короткі повідомлення
гер, О. Є. Свашна, Л. М. Сас [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2020. – № 31 (83). – С. 62–66.

6. Активні форми навчання як спосіб мотивації лікарів-інтернів / І. Л. Височина, В. В. Крамарчук, О. А. Рошицька, С. Ф. Агарков // Актуальні проблеми розвитку освіти і науки в умовах глобалізації: матеріали Всеукраїнської наукової конференції. – 2016. – Т. 2 (ч. 1). – С. 227. Методичні рекомендації для керівників баз стажування

з підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Психіатрія» [Електронний ресурс]. – Львів, 2008. – Режим доступу: <http://mediku.com.ua/metodichni-rekomendaciyi-dlya-kerivnikovbaz-stajuvannya-z-pid-v2.html>.

7. Юр'єва Л. М. Післядипломна підготовка з фаху «Психіатрія» у профілактиці синдрому емоційного вигорання / Л. М. Юр'єва, С. Г. Носов, А. Є. Ніколенко // Медична освіта. – 2018. – № 3. – С. 82–84. DOI: 10.11603/me.2414-5998.2018.3.8896.

REFERENCES

1. Shkrobot, S.I., Venger, O.P., Smashna, O.Y., Nestorovich, Y.M., Mysula, Y.I., Sas, L.M., Bilous, V.S., & Kostina, O.O. (2016). Aspekty vprovadzhennya v navchalnyy protses elektivnoho kursu «Dopomoha patsiyentam iz postravmatychnym stresovym rozladom» [Aspects of introduction of an elective course in educational process "Assistance to patients with post-traumatic stress disorder"]. *Proceedings from XIII Vseukrayinskoyi naukovopraktychnoyi konferentsiyi z mizhnarodnoyu uchastyu «Aktualni pytannya yakosti medychnoyi osvity» – XIII All-Ukrainian scientific-practical conference with international participation "Topical issues of quality of medical education" (pp. 196-198)* [in Ukrainian].

2. Shkrobot, S.I., Venger, O.P., Smashna, O.Y., Mysula, Y.I., Bilous, V.S., Sas, L.M., & Nestorovich, Y.M. (2015). Vazhlyvist formuvannya osobystosti studenta u vyshchomu navchalnomu zakladi [The importance of forming a student's personality in higher education]. *Proceedings from Vseukrayinskoyi navchalno-naukovoyi konferentsiyi z mizhnarodnoyu uchastyu, prysvyachenoyi pamyati rektora, chlena-korespondenta NAMN Ukrayiny, profesora Leonida Yakymovycha Kovalchuka Realizatsiya zakonu Ukrayiny «Pro vyshchu osvitu» u vyshchiiy medychniy ta farmatsevtichnyy osviti Ukrayiny» – All-Ukrainian educational and scientific conference with international participation, dedicated to the memory of the Rector, Corresponding Member of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine, Professor Leonid Yakymovich Kovalchuk Implementation of the Law of Ukraine "On Higher Education "in Higher Medical and Pharmaceutical Education of Ukraine" (pp. 253-254)*. Ternopil: TDMU [in Ukrainian].

3. Venger, O.P., & Sas, L.M. (2016). Dezadaptatsiya v sotsiumi yak naslidok uchasti v konfliktnykh sytuatsiyakh

[Disadaptation in society as a consequence of participation in conflict situations]. *Zbirnyk materialiv of pidsumkovoyi LIX naukovopraktychnoyi konferentsiyi – Final LIX scientific-practical conference*. Ternopil: TDMU [in Ukrainian].

4. Venger, O.P. (2015). Okremi aspekty problemy psykichnykh rozladiv unaslidok ekstremalnykh sytuatsiy [Some aspects of the problem of mental disorders due to extreme situations]. *Visnyk naukovykh doslidzen – Bulletin of Scientific Research*, 4 (77), 57-58 [in Ukrainian].

5. Venger, O.P., Smashna, O.Y., Sas, L.M., Mysula, Y.I., Bilous, V.S., Liuta, O.O., & Guseva, T.P. (2020). Suchasnyy stan ta perspektyvy pidhotovky likariv-interniv za spetsialnistyu «Psykhiatriya» [The current state and prospects of training doctors-interns in the specialty "Psychiatry"]. *Visnyk sotsialnoyi hihiyeny ta orhanizatsiyi okhorony zdorovya Ukrayiny – Bulletin of Social Hygiene and Health Protection Organization of Ukraine*, 31 (83), 62-66 [in Ukrainian].

6. Vysochyna I.L., Kramarchuk, V.V., Rosytska, O.A., & Aharkov, S.F. (2016). Aktyvni formy navchannia yak sposib motyvatsii likariv-interniv. [Active forms of teaching as a way of motivating interns]. *Aktualni problemy rozvytku osvity i nauky v umovakh hlobalizatsii. Materialy vseukrainskoi naukovoi konferentsii – Actual Problems of Development of Education and Science in the Conditions of Globalization. Proceedings of the All-Ukrainian Scientific Conference*, 1 (2), 227 [in Ukrainian].

7. Yurieva, L.M., Nosov, S.H., & Nikolenko, A.Ye. (2018). Pislidyplomna pidhotovka z fahu "Psykhiatriia" u profilaktytsi syndromu emotsiinoho vyhorannia [Postgraduate training in Psychiatry in the prevention of emotional burnout syndrome among psychiatrists]. *Medychna osvita – Medical Education*, 3, 82-84. DOI: 10.11603/me.2414-5998.2018.3.8896 [in Ukrainian].

IMPLEMENTATION OF THE COMPREHENSIVE PROGRAM OF ASSISTANCE TO PEOPLE VICTIMS OF MILITARY ACTIONS INTO THE EDUCATIONAL PROCESS OF INTERN DOCTORS AND STUDENTS

©O. P. Venger, T. I. Ivanitska, Yu. I. Mysula, O. Ye. Smashna, L. M. Sas, V. S. Bilous, O. O. Liuta, T. P. Gusieva, M. Ye. Koval, V. O. Pastushak

I. Horbachevsky Ternopil National Medical University

SUMMARY. The large ground Russian invasion of Ukraine has made it necessary to improve the skills of specialists, train new qualified personnel, develop programs and methodological tools to provide quality and affordable mental health care for people affected by hostilities.

Огляди літератури, оригінальні дослідження, погляд на проблему, випадок з практики, короткі повідомлення

The aim – to improve the training programs for psychiatric interns and students, taking into account martial law and the need to provide psychiatric, psychotherapeutic and psychological assistance to internally displaced persons (IDPs), military personnel of Armed Forces of Ukraine and people who have experienced traumatic events.

Material and Methods. During the study, we interviewed 537 people, including 379 internally displaced persons and 158 representatives of military personnel of Armed Forces of Ukraine. To conduct research and optimize the results we used psychometric scales, psychopathological, pathodiagnostic, clinical diagnostic, bibliographic method and the method of structural and logical analysis. The methodological basis of the study was a systematic approach.

Results. During the survey of internally displaced persons and combatants, we found a significant need for mental health care. There is a need to improve the training programs of interns in the specialty "Psychiatry", as prognostically, this problem will become relevant and widespread every year. These implementation include all the necessary skills to work with this target group of people and can serve as an example for improving the educational program for students studying at the department.

Conclusions. The implemented program and conducted examinations actively promote the development of clinical thinking of the future doctor, provide the necessary knowledge, algorithms of action, train to act quickly in a critical situation and provide quality psychiatric care to IDPs and military personnel of the Armed Forces of Ukraine. Such topics as Acute stress reaction, adaptation disorders, posttraumatic stress disorder are particularly relevant for studying students that's why it is important to increase amount of hours of educational program "Psychiatry and narcology" in order to add them.

KEY WORDS: interns, students; psychiatric care; internally displaced persons; combat veterans.

Отримано 27.08.2022

Електронна адреса для листування: venger_ol@tdmu.edu.ua